

FORSVARSDEPARTEMENTET	
SAKNR.: 07/00915-71	
08 DES 2009	
ARKBET:	353 - spm
KASSERES 6 ÅR	
KASSERES 30 ÅR	
BEVARES	

Vår ref.: 509.106/SL/TH/2009/170
Hamar, 07.12.2009

Høringsuttalelse til forskrift om objektsikkerhet

Norsk Vann mener at det er behov for en styrking av virksomhetenes rettigheter i forskrift om objektsikkerhet, for å unngå feilvurderinger i arbeidet med utpeking, klassifisering og omklassifisering av skjermingsverdige objekter og for å sikre klageadgang på vedtak. Vi forutsetter at Helse- og omsorgsdepartementet tar initiativ til en nærmere dialog om hvorvidt det foreligger skjermingsverdige objekter i vannverkssektoren eller ikke.

Vi viser til Forsvarsdepartementets høringsbrev av 14.10.2009 med forslag til ny forskrift om objektsikkerhet, som skal utfylle sikkerhetslovens bestemmelser fra 2008 om skjermingsverdige objekter.

Norsk Vann*) vil som interesseorganisasjon for vann- og avløpsvirksomhetene avgi uttalelse til forskriftsforslaget.

Behov for styrking av virksomhetenes rettigheter

Forskriftsforslaget legger opp til at departementene er ansvarlige for å utpeke, klassifisere og evt. omklassifisere skjermingsverdige objekter innen sitt myndighetsområde. Objekteier ("virksomheten") skal levere en dokumentert skadevurdering av hvilke objekter som kan være skjermingsverdige. Videre kan både tilsynsorganer og Nasjonal sikkerhetsmyndighet foreslå skjermingsverdige objekter overfor departementene.

Dersom en virksomhet blir utpekt å ha skjermingsverdige objekter, vil det kunne ha store administrative og økonomiske konsekvenser. Klassifiseringsgraden vil også ha stor betydning.

Norsk Vann mener virksomhetens synspunkter må tillegges vekt i vurderingen av om et objekt er å anse som skjermingsverdig eller ikke – og for evt. fastsettelse av klassifiseringsgrad og/eller omklassifisering. Det er naturlig nok virksomheten selv som har best kjennskap til egne anlegg, til sårbarhet, risiko og trusselbilde, og til hvilke forebyggende sikringstiltak og beredskapsiltak som er gjennomført eller skal gjennomføres bl.a. med hjemmel i annet lovverk.

Eksempelvis har vannverkene i Norge allerede en rekke plikter på området sikkerhet, beredskap og internkontroll, herunder:

- Helse- og sosialberedskapsloven m/forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv., som pålegger vannverkseier å gjennomføre beredskapsplanlegging, ROS-analyser, informasjonsberedskap, opplæring, øvelser mv.
- Forskrift om vannforsyning og drikkevann, som pålegger vannverkseier å gjennomføre beredskapsforberedelser, utarbeide beredskapsplaner m.v. Hjemmelslover er matloven, kommunehelsetjenesteloven og helse- og sosialberedskapsloven.

Norsk Vann BA

Vangsvegen 143, NO-2317 Hamar Telefon: +47 62 55 30 30 Telefax: + 47 62 55 30 31 E-post: post@norsk vann.no
Internett: www.norsk vann.no Organisasjonsnummer: NO 986 273 026 MVA Bankgirokonto: 7162 05 19876

- Vannressursloven m/forskrift om sikkerhet og tilsyn med vassdragsanlegg, som fastsetter sikkerhetskrav til vassdragsanlegg m.v.
- Brann- og eksplosjonsvernloven m/forskrifter, som stiller krav om nødvendige mengder slokkevann m.v.
- Vannverkene er i tillegg pålagt internkontroll gjennom flere forskrifter.

Kravene til vannverkene på beredskaps- og internkontrollområdet er dermed gitt gjennom flere myndigheters lovverk, og det er virksomhetene selv som vil sitte med best kjennskap til den samlede regulering av eget virksomhetsområde. Det vil være en risiko for unødvendig dobbeltregulering av en virksomhet, dersom det pålegges plikter etter sikkerhetsloven selv om sikkerheten allerede er tilfredsstillende ivaretatt gjennom krav i annet lovverk. I tillegg kan virksomheten ha satt seg egne mål og gjennomført tiltak som går lengre enn hva regelverket krever og som ikke fagdepartementet har kjennskap til.

Virksomhetens kunnskap og vurderinger virker i for liten grad å være tatt hensyn til i forskriftsforslaget. Man risikerer dermed at ulike fagmyndigheter legger ulik vekt på virksomhetens synspunkter i beslutningsprosessen. Det vil videre variere fra sektor til sektor hvilke ressurser og hvilken detaljkunnskap fagdepartementet har til virksomheter innen sitt myndighetsområde. Risikoen for forskjellsbehandling av virksomheter etter forskrift om objektsikkerhet er derfor til stede slik forskriften nå er utformet.

For å sikre at fagdepartementene tar hensyn til virksomhetens innspill i tilstrekkelig grad, foreslår vi følgende endringer av forskriften (våre tilføyelser i kursiv skrift):

Til § 2-1 Utpeking av skjermingsverdige objekter, 1. ledd:

"Hvert enkelt departement utpeker skjermingsverdige objekter innen sitt myndighetsområde. Utpekingen skal skje på bakgrunn av dialog med virksomheter som antas å ha skjermingsverdige objekter."

Til § 2-2 Klassifiseringen, 1. ledd:

"Vedkommende departement skal fastsette klassifiseringsgrad for objekter innen sitt myndighetsområde. Klassifiseringen skal skje på bakgrunn av dialog med virksomheten."

Til § 2-3 Omklassifisering, 1. ledd:

"Ved endring av forhold som er relevante for skadevurderingen av objektet i henhold til sikkerhetslovens § 17, skal vedkommende fagdepartement foreta en ny skadevurdering og eventuelt en omklassifisering. Omklassifiseringen skal skje på bakgrunn av dialog med virksomheten."

Forskriftsforslaget legger videre ikke opp til noen klageadgang på vedtak om utpeking, klassifisering og omklassifisering av skjermingsverdige objekter. I høringsnotatet etterspør Forsvarsdepartementet synspunkter på dette forslaget.

På bakgrunn av ovenstående argumentasjon, mener vi også det er behov for å innføre en klageadgang for virksomhetene på vedtak etter §§ 2-1, 2-2 og 2-3. En klageadgang vil gi nødvendig sikkerhet for at en virksomhet kan bli vurdert på nytt, der et fagdepartement eventuelt har valgt å se bort fra de innspill virksomheten hadde i prosessen med utpeking, klassifisering og/eller omklassifisering.

Konsekvenser for vann- og avløpssektoren

I følge ny § 17 i sikkerhetsloven skal utvelgelse av skjermingsverdig objekt skje på grunnlag av en skadevurdering, der man tar særlig hensyn til objektets betydning for sikkerhetspolitisk krisehåndtering og forsvar av riket, betydning for kritiske funksjoner for det sivile samfunn, symbolverdi og mulighet for å utgjøre en fare for miljøet eller befolkningens liv og helse.

Norsk Vann tolker sikkerhetsloven m/forarbeider slik at avløpsanlegg faller utenfor lovens virkeområde, men at noen få vannverk av mer strategisk betydning kan måtte vurderes nærmere.

Vi opplever at denne tolkningen er overensstemmende med Forsvarsdepartementets vurderinger, jf. Ot.prp. nr. 21 (2007-2008) Om lov om endringer i lov 20. mars 1998 nr. 10 om forebyggende sikkerhetstjeneste (sikkerhetsloven), kap. 5.2.4:

”Den nærmere vurdering må foretas i hver enkelt samfunnssektor på grunnlag av de overordnede kriterier som ligger i forslaget. Imidlertid vil objekter som kun har en lokal betydning, som lokale vannverk, vanskelig kunne sies å falle inn under definisjonen.”

Vi vil understreke at denne vurderingen er i overensstemmelse med de synspunkter som Norsk Vann (tidligere NORVAR – Norsk VA-verkforening) fremmet i vår høringsuttalelse av 30.10.2003 til ”Forslag om forebyggende sikring av objekter mot terror- og sabotasjehandlinger”.

Når ny forskrift om objektsikkerhet er vedtatt, forventer vi at Helse- og omsorgsdepartementet, som fagdepartement for vannverkene i Norge, tar initiativ til en dialog med vannverkssektoren for å avklare om det er noen vannverk som vil være aktuelle å utpeke som skjermingsverdig objekter etter sikkerhetsloven eller ikke. Norsk Vann kan være behjelpelig med å etablere kontakt med de vannverk som evt. bør delta i en slik dialog.

Kopi av dette brevet sendes derfor Helse- og omsorgsdepartementet som fagdepartement for vannverkene samt Miljøverndepartementet som fagdepartement for avløpsanleggene.

Vi ønsker Forsvarsdepartementet lykke til i arbeidet med å ferdigstille forskrift om objektsikkerhet. Vi står selvsagt til disposisjon hvis det skulle være ønskelig med utdypende informasjon fra vår side.

Med hilsen
Norsk Vann BA

Einar Melheim
Direktør

Toril Hofshagen

Kopi til: -Miljøverndepartementet
-Helse- og omsorgsdepartementet
-KS Bedrift

*) Norsk Vann er en ikke-kommersiell interesseorganisasjon for vann- og avløpssektoren (VA-sektoren). Vi arbeider for å oppfylle visjonen ”Rent vann – vår framtid” ved å påvirke til funksjonelle rammevilkår og legge til rette for kunnskapsutvikling og kunnskapsdeling. Norsk Vann eies av kommuner, kommunalt eide VA-selskaper, kommunenes driftassistanser og private andelsvannverk. Våre eiere representerer 340 kommuner og over 90 % av Norges befolkning. Norsk Vann har en samarbeidsavtale med KS.